

ADVIES Nr. 2.228

Zitting van dinsdag 29 juni 2021

Waarschuwings- en expertiserecht - Wetsvoorstellen

x   x   x

ADVIES Nr. 2.228

Onderwerp : Waarschuwings- en expertiserecht - Wetsvoorstellen

Bij e-mail van 17 maart 2021 heeft het Secretariaat van de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, in naam van die commissie, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over twee samengevoegde wetsvoorstellen :

- een wetsvoorstel “tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, wat de rechten van de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden betreft”, ingediend door de heer M. GOBLET c.s (DOC 55 0120/001); en
- een wetsvoorstel “tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, teneinde binnen de ondernemingsraden een economisch en een sociaal waarschuwingsrecht in te stellen”, ingediend door de heer G. VANDEN BURRE en mevr. E. WILLAERT c.s. (DOC 55 0927/001).

Het Bureau van de Nationale Arbeidsraad heeft deze werkzaamheden toevertrouwd aan de commissie Ondernemingsraden binnen de Raad.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 29 juni 2021 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x   x   x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. CONTEXT EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAAVRAAG

- Bij e-mail van 17 maart 2021 heeft het Secretariaat van de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, in naam van die commissie, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over twee samengevoegde wetsvoorstellen (DOC 55 0120/001 en DOC 55 0927/001).

Beide wetsvoorstellen hebben tot doel een waarschuwings- en expertiserecht toe te voegen aan de bevoegdheden van de ondernemingsraden zoals die zijn bepaald bij de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

- Het eerste wetsvoorstel (in DOC 55 0120/001) strekt er luidens zijn toelichting toe om “de sociale overlegorganen vóór de inwerkingtreding van enige procedure tot herstructurering van de onderneming (toe te staan) gebruik te maken van een waarschuwingsrecht, alsook een beroep te doen op onafhankelijke expertise, als de personeelsafgevaardigden kennis hebben van feiten die de economische toestand van de onderneming zorgwekkend kunnen beïnvloeden” en dit “om collectieve ontslagen beter te kunnen voorkomen”.

Er wordt in het bijzonder gewezen op twee argumenten voor de invoering van deze rechten : “Ten eerste, is de economische en financiële informatie die via de ondernemingsraad wordt meegedeeld vaak ‘achterhaalde’ informatie... De relevantie van die informatieverstrekking (die in de jaren “70 werd ingevoerd) moet overigens worden herbekeken in het licht van de internationalisering en mondialisering van de economie. Ten tweede, volstaat de wet-Renault niet als middel voor de vakbonden om proactief op te treden om banen te vrijwaren”.

- Het tweede wetsvoorstel (in DOC 55 0927/001) strekt er luidens zijn toelichting toe om de ondernemingsraden een economisch én een sociaal waarschuwingsrecht te verlenen wanneer zij geconfronteerd worden met feiten die wijzen op respectievelijk een (zorgwekkende) economische of werkgelegenheidstoestand. Er wordt eveneens een expertiserecht voorzien in het kader van het economisch waarschuwingsrecht. Blijven de antwoorden van de werkgever onbevredigend na het uitoefenen van het sociaal of economisch alarmrecht, dan kan nog een sociaal bemiddelaar ingeschakeld worden.

Als argumenten voor de invoering van deze rechten wordt in de toelichting bij dit wetsvoorstel eveneens verwezen naar de ontoereikendheid van de artikelen 62 tot 70 van de wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen ter bevordering van de tewerkstelling (de “wet-Renault”) en van het kb van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden. Hetzelfde wordt gesteld van de cao nr. 9 van 9 maart 1972. Deze laatste “voorziet er weliswaar al in dat informatie van sociale aard wordt verstrekt, maar dit volstaat niet om de vakbondsafgevaardigden de mogelijkheid te bieden in te spelen op de snelle evolutie van de banen”.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

- A. De Raad heeft de voorgelegde wetsvoorstellen aandachtig onderzocht. Hij heeft hierbij kennis genomen van de adviezen van de Raad van State van 7 mei 2021 over de twee wetsvoorstellen (advies nr. 69.076/1 over het wetsvoorstel 0927 en advies nr. 69.075/1 over het wetsvoorstel 0120). Hij stelt eveneens vast dat beide wetsvoorstellen de tekst hernemen van eerder ingediende wetsvoorstellen die nadien in de Kamer vervallen werden verklaard.
- B. De Raad wenst er in dit kader de aandacht op te vestigen dat hij op 28 mei 2013 het advies nr. 1.852 uitbracht over een wetsvoorstel tot invoering van een waarschuwings- en expertiserecht voor de werknemersvertegenwoordigers in de ondernemingsraad (DOC 53 0224/001), dat nadien vervallen werd verklaard.

In dit verdeeld advies hebben zowel de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen als de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen uitgebreid hun argumenten ten aanzien van de invoering van zo'n rechten uiteengezet.

Hij is van oordeel dat het advies nr. 1.852 nog steeds de afzonderlijke standpunten van de beide banken ten aanzien van het principe van de invoering van een waarschuwings- en expertiserecht voor de werknemersvertegenwoordigers in de ondernemingsraad op correcte wijze verwoordt, ondanks het feit dat de wetsvoorstellen die nu aan hem voor advies worden voorgelegd onderling verschillen in de wijze waarin ze vorm geven aan het in te voeren waarschuwings- en expertiserecht en ook afwijken van het wetsvoorstel waarover in 2013 advies werd uitgebracht.

De Raad wenst hieraan de volgende elementen toe te voegen inzake een aantal werkzaamheden die in de Raad (en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven) de afgelopen jaren plaatsvonden en nog zullen plaatsvinden en relevant zijn in het licht van de argumenten die in het advies nr. 1.852 en de toelichting bij de voor advies voorgelegde wetsvoorstellen worden aangehaald.

- C. De Raad wenst er in eerste instantie op te wijzen dat hij op 17 december 2019 het unaniem advies nr. 2.149 en de aanbeveling nr. 28, gericht aan de paritaire comités en de ondernemingen, inzake herstructureringen uitbracht. Dit gebeurde in uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2017-2018.

In deze aanbeveling herinnert de Raad er aan dat de bestaande regelgeving in België vereist dat de werkgever de werknemersvertegenwoordigers regelmatig op de hoogte brengt van de recente en waarschijnlijke evolutie van de activiteiten van de onderneming of de vestiging en van haar economische situatie (economische en financiële informatie).

Hij wijst er tevens op dat wanneer een werkgever overweegt om tot collectief ontslag over te gaan, hij ertoe gehouden is tijdig consultaties te houden met de werknemersvertegenwoordigers, teneinde tot een akkoord te komen. Teneinde de kwaliteit van de besprekingen te verbeteren in het belang van alle betrokken partijen, heeft de Raad het opportuun geacht om twee aanbevelingen te richten aan de sectoren en aan de ondernemingen omtrent volgende onderwerpen :

- 1) aanbeveling voor een kwalitatieve en efficiënte informatie-consultatie; en
- 2) aanbeveling met betrekking tot de mee te delen informatie met betrekking tot mede-contractanten (onder meer onderaannemers, dienstverleners).

- D. De Raad wenst, in tweede instantie, te wijzen op het unaniem advies nr. 2.184 dat hij op 27 oktober 2020 uitbracht in uitvoering van zijn advies nr. 2.149 en waarin hij vraagt om, gebruik makend van de overheidswebsite “herstructureringen” :

- 1) het begrip herstructureringen te omschrijven met een definitie, toelichtingen en concrete gevallen. Er wordt gevraagd In een volgende fase een interactieve berekeningssoftware te realiseren;

- 2) de regelgevende teksten inzake herstructureringsingen te centraliseren (zonder afbreuk te doen aan de rechten van de werknemers en in het bijzonder de bestaande rechten op informatie-consultatie);
- 3) de informatiestromen naar de overheden en van de overheden naar de werkgevers en werknemers te vereenvoudigen en te verbeteren via een uniek loket en een uniek informatieplatform. Het informatieplatform zou een dynamische informatietool kunnen zijn die voorbeelden zou kunnen aanreiken over hoe te anticiperen op herstructureringsingen en/of ze te beheren.

E. De Raad zal de werkzaamheden tot uitvoering van zijn advies verder opvolgen en heeft zichzelf voorgenomen om de aanbevelingen gedaan in de aanbeveling nr. 28 te evalueren tegen oktober 2023. In functie van de resultaten van die evaluatie zal de Raad oordelen of het aangewezen is om de aanbevelingen aan te vullen of een ander instrument aan te nemen.

F. De Raad heeft daarnaast op eigen initiatief besprekingen gewijd aan de omzetting van de Richtlijn (EU) 2019/1023 van 20 juni 2019 betreffende preventieve herstructureringsstelsels, met medewerking van beleidscel van de Minister van Justitie en de betrokken overheidsdiensten. Deze Richtlijn verplicht de lidstaten een “preventief herstructureringsstelsel” in hun nationale wetgeving op te nemen. De richtlijn dient, na het uitstel gevraagd door de Belgische regering, in België omgezet te worden tegen 17 juli 2022.

De Raad zal deze omzettingswerkzaamheden verder opvolgen en behoudt zichzelf het recht voor om zijn bijdrage te leveren aan deze omzetting gezien zijn eerdere werkzaamheden en de impact die deze omzetting op deze kan hebben, inclusief op bepaalde conventionele instrumenten die door hem werden aangenomen.

G. De Raad wenst er tenslotte op te wijzen dat hij als observator de werkzaamheden mee opvolgt die de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven heeft aangevat omtrent de toekomst van het sociaal overleg op ondernemingsniveau.

Er wordt bekeken welke de sterktes en zwaktes zijn van de regelgevingen die hierop betrekking hebben en of ze nog voldoende aangepast zijn aan de gewijzigde maatschappelijke ontwikkelingen of aanpassing behoeven, in het bijzonder het kb van 1973.

Aanleiding voor deze denkoefening is het feit dat de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven in 2023 75 jaar bestaat. Het koninklijk besluit van 27 november 1973 bestaat dan op zijn beurt 50 jaar.

Het is de bedoeling deze evaluatie tegen 2023 af te ronden.
